

2023

Time - 3 hours

Full Marks - 80

Answer **all units** as per instructions.
Figures in the right hand margin indicate marks.

UNITS - I & II

१। द्वयोरुत्तरं लिखत ।

(१२ × २)

(क) चाणक्यनीतेरुपरि नातिदीर्घं प्रबन्धं लिखत ।

(ख) चाणक्यनीतिनां समाजे उपयोगिता का ? वर्णयत ।

(ग) चाणक्यनीतेः द्वितीयाध्यायस्य सारांशं विवृणुत ।

२। चतुर्णां संक्षिप्तोत्तरं लिखत ।

(४ × ४)

(क) कुत्र वासं न कारयेत् ?

(ख) 'दारैरपि धनैरपि' इत्युक्तेः का प्रासङ्गिकता ?

(ग) 'पंच यत्र न विधन्ते न तत्र दिवसं वसेत्' इत्यत्र केषां पंचानां ग्रहणम् ? लिखत ।

- (घ) 'मनसा चिन्तितं कार्यं वचसा न प्रकाशयेत्' किमर्थम् ? लिखत ।
- (ङ) कः बान्धवः ?
- (च) कष्टं च खलु मूर्खत्वं कष्टं खलु यौवनम् ।
कष्टात् कष्टतरं चैव परगेहे निवासनम् ॥
- इत्यस्य भावं वर्णयत ।

UNITS – III & IV

- ३। द्वयोः उत्तरं प्रदेयम् । (१२ × २)
- (क) नीतिशतकदिशा विद्यायाः महत्त्वं वर्णयत ।
- (ख) अत्याधुनिके युगे नीतिशतकस्य प्रासङ्गिकताम् आलोचयत ।
- (ग) नीतिशतकस्याधारेण भर्तृहरेः काव्यप्रतिभाम् आकलयत ।
- ४। चतुर्णां संक्षिप्तमुत्तरं प्रदत्त । (४ × ४)
- (क) “ज्ञानलवदुर्विग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति” – इत्युक्तेः प्रासङ्गिकता का ?
- (ख) “न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत्” – इति किमर्थम् ? लिखत ।
- (ग) किं तावत् भागधेयं परमं पशूनाम् ?

- (घ) विद्याबन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता ।
विद्या राजसु पूज्यते न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ॥
– इत्यस्य भावं लिखत ।
- (ङ) सत्संगतिः पुंसां किं किं करोति ?
- (च) “जयन्ति ते सुकृतिनो रससिद्धाः कवीश्वराः” इति कथम् ? वर्णयत ।